

Tantárgy neve	Antropogén tájformálás
Tantárgy kódja	<i>FDM1821 és L</i>
Kreditpont	2
Összóraszám (elm.+gyak.)	1+0
Ellenőrzés módja	Kollokvium: ppt beszámoló szóban és az antropogén formaképzés tipizálása írásban 1. Egy esettanulmányt feldolgozó ppt beszámoló elkészítése és előadása a témából (a házi dolgozati követelményeknek megfelelően, azaz hivatkozva és irodalomjegyzékkel): <i>a, egy tájrészlet antropogén tájformálásának jellemzői vagy b, egy antropogén tájformáló tényező (történeti) földrajzi jellemzése egy adott mintaterületen</i> 2. Az emberi tevékenységek nyomán kialakult 5 antropogén geomorfológiai forma besorolása a megfelelő típusba és hozzá egy példatáj megnevezése. A feladat megoldása nem lehet 0 pont!! <i>A kollokvium jegy a két részjegy átlaga.</i>
Az ellenőrzés formája	<i>A bemutató előírásai:</i> az Intézet honlapján készített útmutató alapján, legalább három szakirodalom felhasználásával, irodalomjegyzékkel, szövegközi hivatkozásokkal, önálló fogalmazásban. Másolt szövegrészeket tartalmazó vagy szövegközi hivatkozások nélküli bemutató nem felel meg. <i>forma:</i> minimum 10 dia; Az adott táj földrajzi helyzete és a tájföldrajzi tényezőkben bekövetkezett antropogén tájformáló változások (földtan képződmények, domborzat, felszínalaktan, éghajlat, vízrajz, talaj, növényzet, tájhasználat) önálló diákon történő bemutatása , térképekkel, fotókkal és a fontosabb jellemzők szöveges leírásával, példaterületekkel. Szakirodalom: lábjegyzet és irodalomjegyzék
Az ellenőrzés ideje	Beszámoló előadása a vizsgaidőszakban megadott vizsganapokon: Első vizsga: 2014. január 10. 12:00-16:00
Ellenőrzés anyaga	Az előadás anyaga és a kötelező irodalom
Javítás	A TVSz szerint maximum két alkalommal, egyszerre javítható a vizsga (a bemutató is).

Félévi tematika

1. Az antropogén tájformálás tudományrendszertani helye, kapcsolatai.
2. Az antropogén geomorfológia tárgya és rendszere
3. Az energiahordozók bányászatának tájformáló és geomorfológiai problémái
4. Az építőipari és egyéb nyersanyagok bányászatának tájformáló és geomorfológiai problémái
5. A települések és a tájátalakítás kapcsolata
6. A közlekedés és az ipar tájformáló és antropogén geomorfológiai sajátosságai
7. A szántóföldi művelés és a kertgazdálkodás tájformálása és geomorfológiai vonatkozásai
8. A legelő és gyepterületek tájformáló hatása és antropogén geomorfológiai problémái
9. Az erdőirtás táji és geomorfológiai hatásai
10. A vízgazdálkodás tájformáló és antropogén geomorfológiai vonatkozásai
11. A hadászat és a honvédelem táji és antropogén geomorfológiai emlékei
12. Egyéb antropogén geomorfológiai és táji problémák: turizmus, sport
13. Antropogén folyamatok táji és geomorfológiai hatásai szélsőséges természeti környezetekben
14. Az ember felszínformáló tevékenységének kvalitatív és kvantitatív értékelése

Kollokviumi tételsor

1. Az antropogén tájformálás tudományrendszertani helye, kapcsolatai

2. Az antropogén geomorfológia tárgya és rendszere
3. Az energiahordozók bányászatának tájformáló és geomorfológiai problémái
4. Az építőipari és egyéb nyersanyagok bányászatának tájformáló és geomorfológiai problémái
5. A települések tájformáló és antropogén geomorfológiai sajátosságai
6. A közlekedési pályák és ipari objektumok okozta táji és geomorfológiai problémák az újkorig
7. A közlekedési okozta táji és geomorfológiai problémák az újkorban
8. Az újkori iparfejlesztés táji és geomorfológiai hatásai
9. A folyószabályozások és az árvízvédelem tájformáló és antropogén geomorfológiai vonatkozásai
10. A partformálás tájformáló és antropogén geomorfológiai vonatkozásai
11. A szántóföldi művelés és a kertgazdálkodás tájformálása és geomorfológiai vonatkozásai
12. A legelő és gyepterületek tájformáló hatása és antropogén geomorfológiai problémái
13. A mezőgazdaságilag hasznosított lejtős területek táji és antropogén geomorfológiai problémái, különös tekintettel a teraszos művelésre
14. Az erdőirtás táji és geomorfológiai hatásai
15. A hadászati objektumok táji és antropogén geomorfológiai emlékei az újkori erődítésekig
16. A XX. századi háborúk tájformáló hatásai
17. Egyéb antropogén geomorfológiai és táji problémák: turizmus, sport
18. Antropogén folyamatok táji és geomorfológiai hatásainak áttekintése szélsőséges természeti környezetekben
19. Az antropogén felszínformáló folyamatok nagyságrendje, társadalmi-gazdasági tényezői
20. Az ember felszínformáló tevékenységének történeti áttekintése, kvalitatív és kvantitatív értékelése

Kötelező irodalom:

Borsy Z. szerk. 1993. Általános természetföldrajz. – Budapest : Nemzeti Tankönyvkiadó. – p. 500-518. (A társadalom hatása a földfelszínre).

Dávid L. – Szabó J. szerk. 2006. Fejezetek az antropogén geomorfológiából. – Debrecen : Kossuth Egyetemi Kiadó – 318 p.

Ajánlott irodalom:

Szabó J. - Dávid L. - Lóczy D. 2010. Anthropogenic geomorphology. – Springer. – 250 p.

Erdősi F. 1987. A társadalom hatása a felszínre, a vizekre és az éghajlatra a Mecsek tágabb környezetében. – Budapest : Akadémiai Kiadó. – 228 p.

Nir, D. 1981. Man, a geomorphological agent. – Keter Publishing House, Israel; D. Reidel Publishing Co., Holland. – Fordította: Rózsa P. Debrecen : KLTE, 1993. – 256 p. – Kézirat

Törzsanyag / A kollokviumi jegy megadásának minimumkövetelményei:

- ☞ A jelölt képes legyen az antropogén tájformálás folyamatainak rendszerezésére: a beavatkozás típusa, a forma típusa és a beavatkozás jellege alapján.
- ☞ Tudja jellemezni az egyes emberi tevékenységek tájformáló következményeit, tudjon különbséget tenni tájformálás és környezetszennyezés között.
- ☞ Ismerje fel egy tájban az antropogén táji folyamatok típusait, azok formai jellegzetességeit.
- ☞ Tudja jellemezni egy antropogén tájformáló tényező időbeli átalakulásának folyamatát.
- ☞ Képes legyen önállóan egy tájrészlet antropogén formakincsének és átalakulásának időbeli és térbeli jellemzésére.

Tantárgy neve	Az idegenvezetés módszertana
Tantárgy kódja	<i>FDB2506 és L, ID2753</i>
Kreditpont	2
Összóraszám (elm.+gyak.)	0+2
Ellenőrzés módja	gyakorlati jegy: - egy nyíregyházi idegenvezetés a csoport előtt 50%; - ZH: 50%, <i>de az elégséges érdemjegyet a dolgozatban külön is el kell érni</i>
Az évközi ellenőrzés módja NAPPALI tagozaton	ZH és idegenvezetés
	ZH: rövid nyílt végű kérdések nyíregyházi idegenvezetés: 10-15 perc idegenvezetés a hallgatói csoport előtt, 3-4 vonzerő bemutatásával, önállóan, az órán kijelölt útvonalon
Az évközi ellenőrzés módja LEVELEZŐ tagozaton	idegenvezetés
Az évközi ellenőrzés időpontja NAPPALI tagozaton	ZH: november 13. nyíregyházi idegenvezetés: december 4 és 11. (ha szükséges) 14:00-18:00
Az ellenőrzés időpontja LEVELEZŐ tagozaton	december 4 vagy 11. (ha szükséges) 14:00-18:00; vagy 2014. január 11. 14:00-18:00
Ellenőrzés anyaga	Az előadás anyaga vagy a kötelező irodalom
Javítás	<i>A TVSz szerint maximum egy alkalommal, egyszerre javítható a ZH minden része (és a bemutató is).</i>
	<i>Igazolt távolmaradás esetén pótlás PowerPoint bemutató a vizsgaidőszakban: egy szabadon választott városvezetés legalább 20 értéket bemutató diával és útvonal-térképpel, a valós élőszóbeli idegenvezetés stílusában megírva</i>

Félévi tematika

1. *Az idegenvezető: Az idegenvezető személyisége. Erkölcsi és anyagi felelősség.*
2. *Az idegenvezető belföldön és külföldön*
3. *Az idegenvezető feladata az egyéni és csoportos turizmus során*
4. *Az idegenvezető kommunikációs rendszere*
5. *Feladatok a városvezetés során*
6. *Nyíregyháza turisztikai vonzerői*
7. *Nyíregyházi városvezetés megtervezése*
8. *Diplomácia és pszichológia az idegenvezetői munka során: Utastipológia. Problémás vendégek. VIP vendégek. Konfliktuskezelés.*
9. *Telepített idegenvezető, Utaskísérő, helyi idegenvezető, partnerkísérő szerepe*
10. *gyakorlati ZH*
11. *Kötelező városi idegenvezetés*
12. *Kötelező városi idegenvezetés*
13. *Kötelező városi idegenvezetés*
14. *Különböző szituációk, pótlás*

Gyakorlati ZH lehetséges kérdései:

1. *Az idegenvezető helye, szerepe, feladata és az etikai kódex*
2. *Idegenvezetés fejlődése*
3. *Idegenvezetővel szemben támasztott követelmények*
4. *Kommunikáció az idegenvezetésben, emberismeret 10 parancsolata*

5. Kommunikációs szokások a világban
6. Európai üdülő típusok
7. Turista típusok, Hahn, Rommes, Hippokrates és Jung tipológiája
8. Konfliktusok az idegenvezetés során
9. Rendkívüli esetek, reklamációk az idegenvezetés során. Utasbiztosítás
10. Idegenvezető legfontosabb dokumentumai
11. Teendők beutazó csoport esetén
12. Teendők a kiutazó csoport esetén
13. Idegenvezetés rendezvényeken
14. Telepített idegenvezető és idegenvezetés különleges helyszíneken
15. Városnézés és az idegenvezetés

Kötelező irodalom

Gál Gy. (2004): Az idegenvezetés elmélete és gyakorlata. Képzőművészeti Kiadó, Budapest.

Ajánlott irodalom

Balogh F. (2004): Idegenforgalmi földrajz tankönyv I-II. Képzőművészeti Kiadó, Budapest

Balogh F. (2006): Magyarország - Országismeret KIT Kiadó, Budapest.

Király J. (2001): Kommunikáció az idegenforgalomban. Képzőművészeti Kiadó, Budapest.

Kubesch M. (2006): Az idegenvezetés gyakorlata. KIT Kiadó; Budapest

Törzsanyag / A gyakorlati jegy megadásának minimumkövetelményei:

- Fel tudja sorolni az idegenvezető feladatait
- Ismerje az idegenvezető etikai kódexét
- Ismerje az idegenvezetővel szemben támasztott követelményeket
- Tudja, hogyan kell használni a kommunikációs csatornákat,
- Ismerje a kötelező kommunikációs fordulatokat, kifejezéseket, stílust
- Ismerje a fő turistaküldő/fogadó nemzetek alapvető kommunikációs szokásait
- Tudja jellemezni a fő turista típusokat és tudja hogyan kezelhetők
- Ismerje az idegenvezető legfontosabb dokumentumait
- Teendők beutazó csoport esetén
- Teendők a kiutazó csoport esetén
- Az idegenvezető feladatai a városnézés során, a városnézés folyamata

Tantárgy neve	Környezeti földtudományok I. (földtudományi környezetvédelem és természeti veszélyek)
Tantárgy kódja	FDB1410 és L
Az óra típusa	Előadás
Kreditpont	2
Összóraszám (elm.+gyak.)	2+0
Ellenőrzés módja	kollokvium (írásbeli dolgozat: teszt és kisesszé a tételsor alapján, esettanulmány megoldásával) Beugró: a törzsanyaghoz tartozó 5 alapfogalom legalább 50%-os ismerete (amely sikeres teljesítés esetén a vizsgajegybe beszámít); 10 pont: 5 ponttól elfogadva. 2. tesztfeladatok újabb 15 pont: (előzővel) 13 ponttól elfogadva, 18 ponttól továbbléphet 3. esszé: egy kihúzott tétel 25 pontért írásban vagy szóban (újabb 13 pontig 4; felette 5).
Az évközi ellenőrzés időpontja nappali és levelező tagozaton egyaránt	utolsó órán jegymegajánló ZH írása lehetséges: 2013.12.16. 9:00
Az ellenőrzés időpontja LEVELEZŐ tagozaton	Első alkalom: december 21. 10:00-12:00
Ellenőrzés anyaga	Az előadás anyaga és a kötelező irodalmak
Javítás	A TVSz szerint maximum két alkalommal, egyszerre javítható a ZH minden része.

Félévi tematika (Esettanulmányok közös feldolgozásával)

1. A Föld, mint egységes rendszer, fő anyagforgalmi ciklusok
2. A környezeti alapprobléma történeti földrajzi megközelítésben.
3. Környezetünk védelmének típusai, alapfogalmai. A tudományok szerepe a környezetvédelemben és a természeti veszélyek kezelésében.
4. Települési környezetvédelem, hulladék, zaj.
5. A talajt veszélyeztető tényezők, a talajdegradáció, szennyezés.
6. A tudatos vízgazdálkodás, a vízszennyezések kialakulásának okai és következményei.
7. A levegőszennyezés folyamata, anyagai, forrásai, a levegő öntisztuló képessége
8. Földtudományi természetvédelem
9. A természeti katasztrófák típusai szerepük a történelmi korszakok során.
10. Litoszférikus katasztrófák és ezek hazai vonatkozásai (tömegmozgások, földrengések)
11. A légköri folyamatok által generált katasztrófák és ezek hazai vonatkozásai (árvizek, belvizek)
12. A légköri folyamatok által generált katasztrófák és ezek hazai vonatkozásai (szárazság, szélerozió)
13. A természeti katasztrófák elleni védekezés katasztrófavédelem Magyarországon
14. Jegymegajánló ZH

Kollokviumi tételsor

1. A környezeti alapprobléma történeti földrajzi megközelítésben.
2. Környezetünk védelmének típusai, alapfogalmai: környezetvédelem, települési környezetvédelem, környezetgazdaságtan, természetvédelem, tájvédelem, természeti veszélyek.
3. A tudományok szerepe a környezetvédelemben és a természeti veszélyek kezelésében.
4. A hulladékok keletkezése és csoportosítása, a hulladékinvázió okai.
5. A környezetszennyezés fogalma, folyamata, tényezői
6. Anyagforgalmi ciklusok a Földön (víz, nitrogén, szén, oxigén)

7. A földtudományi természetvédelem alapfogalmai, feladatai, védendő képződményei, hazánk nemzeti parkjai
8. A környezetszennyezés gazdaságtana, a környezetvédelem szabályozása
9. A természeti erőforrások, gazdaságtana, alternatív gazdasági mutatók
10. Települési környezetvédelem, zaj.
11. A természeti veszélyek alapfogalmai,
12. A természeti katasztrófák típusai és jellemzésük
13. A Föld, mint egységes rendszer
14. A földi anyag és energi ciklusok
15. A környezeti földtudományok szerepe a természeti veszélyek megismerésében és kezelésében
16. Az ember és a természeti katasztrófák szerepe a történelmi korszakok során
17. Litoszférikus katasztrófák: földrengések
18. Litoszférikus katasztrófák: tűzhányók
19. Litoszférikus katasztrófák: tömegmozgások
20. A légköri folyamatok által generált közvetlen katasztrófák
21. A légköri folyamatok által generált közvetett katasztrófák vízzel a levegőben
22. A légköri folyamatok által generált közvetett katasztrófák vízzel a felszínen
23. Természeti veszélyek Magyarországon: árvizek, belvizek és szárazság
24. Természeti veszélyek Magyarországon: tömegmozgások és földrengések
25. Természeti veszélyek Magyarországon: szélerózió és egyéb természeti katasztrófák
26. A természeti katasztrófák elleni védekezés, katasztrófavédelem Magyarországon
27. A talajt veszélyeztető tényezők, a talajdegradáció, szennyezés.
28. A tudatos vízgazdálkodás, a vízszennyezések kialakulásának okai és következményei.
29. A levegőszennyezés folyamata, anyagai, forrásai, a levegő öntisztuló képessége

Törzsanyag / A kollokviumi jegy megadásának minimumkövetelményei:

- ☞ Ismerje a fő anyagforgalmi ciklusokat a Földön (víz, szén, oxigén, nitrogén)
- ☞ Fel tudja sorolni a fontosabb fordulópontokat az emberiség történetéből, ami megváltoztatta az addigi környezeti hatásokat.
- ☞ Fel tudja sorolni a környezetvédelemben érintett tudományokat és a fő kapcsolódási pontjait. Ismerje a környezetszennyezés fő fogalmait, folyamatát, a szennyezőanyagok rendszerezését
- ☞ Ismerje a földi szférák (talaj, víz, légkör) fontosabb szennyező forrásait, a szennyezési folyamat alapelemeit és ezek közgazdasági értékelését.
- ☞ Ismerje a hulladék fogalmát, rendszerét, a hulladékgazdálkodás alapjait. Ismerje a környezetszennyezés szabályozásának típusait. Tudja, mi lehet a termelő és a fogyasztó szerepe a környezetvédelemben. Ismerje a természeti erőforrások gazdasági értékelésének alapjait
- ☞ Ismerje a hazai nemzeti parkokat (név, központ, elhelyezkedés) és földtudományi értékeiket.
- ☞ Képes legyen a természeti veszélyek folyamatainak rendszerezésére, tudjon különbséget tenni környezetszennyezés, antropogén tájformálás és természeti veszély között.
- ☞ Ismerje a környezet védelmének típusait, a köztük lévő különbségeket és összefüggéseket.
- ☞ Tudja jellemezni az egyes földtani, felszínformáló folyamatok okozta természeti veszélyek nagyságrendjét, lefolyását, hatásmechanizmusát.
- ☞ Ismerje fel egy tájban a természeti katasztrófák típusait, azok jellegzetességeit.
- ☞ Tudja jellemezni a természeti katasztrófák kezelési megoldási, kárelhárítási lehetőségeit.
- ☞ Ismerje a természeti katasztrófákhoz tartozó alapjellemzőket, mint kockázat, természeti veszély, katasztrófa, nagyságrend, gyakoriság, sebesség, időtartam, periodicitás, kiterjedés, koncentráció, katasztrófhelyzet, megelőzés, kárelhárítás, védelmi terv, havariaesemény
- ☞ Litoszférikus katasztrófák típusai
- ☞ A légköri folyamatok által generált katasztrófák típusai

Kötelező irodalom

Szabó J. (2001): Természeti katasztrófák és elhárításuk. – Távoktatási tananyag PHARE környezetvédelmi referenszképzés számára. Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó. – 1-46 p.

Kerényi A. (2011): Környezettan. – Veszprém, Pannon Egyetem – Környezetmérnöki Intézet. - 375 p.
<http://mkweb.uni-pannon.hu/tudastar/anyagok/07-Kornyezettan.pdf>

Ajánlott irodalom

Földessy J. (2011): Környezetföldtan. – Veszprém, Pannon Egyetem – Környezetmérnöki Intézet. – 336 p. <http://mkweb.uni-pannon.hu/tudastar/anyagok/07-Kornyezetfoldtan.pdf>

Ádám A. – Meskó A. (szerk.): Földtudományok és földi folyamatok kockázati tényezői. Magyarország az ezredfordulón: MTA stratégiai kutatások. Műhelytanulmányok. Budapest. – 242 p.

Tobin, G. A.- Montz, B. E. (1997): Natural Hazards. – Guilford Press, New York/London. – 388 p.

Tantárgy neve	Magyarország és a Kárpát-medence természeti földrajza I.
Tantárgy kódja	FDB1601 és L
Kreditpont	3
Összóraszám (elm.+gyak.)	2+0
Ellenőrzés módja	Kollokvium: 3 szintű (topográfia, írásbeli dolgozat: teszt, szóbeli vagy írásbeli kisesszé a tételsorból). Szorgalmi feladat: PPT bemutató, amely sikeres beugró esetén 25%-ot ér (tényezőnként 2-2 pont, 5 pont irodalom és előadás).
Az évközi ellenőrzés módja	1. Topográfia beugró: vaktérkép a Kárpátokról és a medencéről 5 név, fő természetföldrajzi jellemzője 10 pont: 5 ponttól elfogadva. 2. tesztfeladatok újabb 15 pont: (előzővel) 13 ponttól elfogadva, 18 ponttól továbbléphet 3. esszé: egy kihúzott tétel 25 pontért szóban (újabb 13 pontig 4; felette 5). Szorgalmi bemutató: A Powerpoint bemutató előírásai: minimum 10 dia; Az adott táj földrajzi helyzetének és természetföldrajzi tényezőinek (földtan, domborzat, felszínalak, éghajlat, vízrajz, talaj, növényföldrajz) önálló diákon történő bemutatása, minden tényezőhöz térképekkel vagy ábrákkal, valamint fotókkal és a fontosabb jellemzők szöveges leírásával, példaterületekkel alátámasztva. Szakirodalom: lábjegyzet és irodalomjegyzék. Másolt szövegrészeket tartalmazó vagy szövegek közli hivatkozások nélküli bemutató nem felel meg.
Az évközi ellenőrzés időpontja nappali és levelező tagozaton	Utolsó előtti órán beugró megírása lehetséges: 2013.12.11. 8:00 Utolsó órán jegymegajánló ZH (és beugró) írása lehetséges: 2013.12.18. 8:00
Az ellenőrzés időpontja LEVELEZŐ tagozaton	Első alkalom: december 20. 14:00
Ellenőrzés anyaga	Az előadás anyaga és a kötelező irodalmak
Javítás	A TVSz szerint maximum két alkalommal, egyszerre javítható a ZH minden része.

Félévi tematika

1. A Kárpátok, a Kárpát-medence és Magyarország abszolút és relatív helyzete, földtani szerkezete
2. A Kárpátok és a Kárpát-medence fejlődéstörténete az óidőben és a középidőben
3. A Kárpátok és a Kárpát-medence a harmad- és negyedidőszakban
4. A Kárpátok és a Kárpát-medence tájtípusai, A Kárpátok és a Kárpát-medence éghajlatának általános jellemzői, az éghajlati elemek idő- és térbeli megoszlása
5. A Kárpátok és a Kárpát-medence vízrajza, a felszíni és felszín alatti vizek
6. A Kárpátok és a Kárpát-medence talajtakarója és biogeográfiai képe
7. Az Északnyugati-Kárpátok fejlődéstörténete, szerkezete és természetföldrajza
8. Az Északkeleti-Kárpátok fejlődéstörténete, szerkezete és természetföldrajza
9. A Keleti-Kárpátok fejlődéstörténete, szerkezete és természetföldrajza
10. A Déli-Kárpátok fejlődéstörténete, szerkezete és természetföldrajza
11. A Bánsági-hegyvidék fejlődéstörténete, szerkezete és természetföldrajza
12. Az Erdélyi-medence fejlődéstörténete, szerkezete és természetföldrajza
13. Az Erdélyi-szigethegység fejlődéstörténete, szerkezete és természetföldrajza
14. A Dráva-Száva köze és a Tengeremlék fejlődéstörténete, szerkezete és természetföldrajza
15. Jegymegajánló ZH

Kollokviumi tételsor

1. a. A Kárpát-medence földrajzi helyzete Európában, a Föld É-i féltékén
- b. Az Erdélyi-szigethegység szerkezete és fő képződményei, felszínfejlődése és morfológiai jellemzői
2. a. A Kárpát-medence földtani szerkezete
- b. Az Erdélyi-medence szerkezete és fő képződményei, felszínfejlődése és morfológiai jellemzői
3. a. A Kárpát-medence fejlődéstörténete az óidőben, képződményei
- b. A Keleti-Kárpátok szerkezete és fő képződményei, felszínfejlődése és morfológiai jellemzői
4. a. A Kárpát-medence fejlődéstörténete a középidőben, jellegzetes képződményei
- b. Az ÉK-i-Kárpátok szerkezete és fő képződményei, felszínfejlődése és morfológiai jellemzői
5. a. A Kárpát-medence fejlődéstörténete a neogénben (miocén, pliocén)
- b. A Déli-Kárpátok szerkezete és fő képződményei, felszínfejlődése és morfológiai jellemzői
6. a. A Kárpát-medence fejlődéstörténete a paleogénben (eocén, oligocén), földtani, morfológiai jellemzői
- b. A Bánsági-hegyvidék szerkezete és fő képződményei, felszínfejlődése és morfológiai jellemzői
7. a. A Kárpát-medence fejlődéstörténete a pleisztocénban és holocénban, képződményei
- b. Az ÉNy-i-Kárpátok szerkezete és fő képződményei, felszínfejlődése és morfológiai jellemzői
8. a. A Kárpát-medence éghajlatának általános jellemzői. A napsugárzás és a hőmérséklet idő- és térbeli eloszlása
- b. Az Erdélyi-medence formakincse, vízrajza, éghajlata és biogeográfiai képe
9. a. A Kárpát-medencében az uralkodó légmozgások, a csapadék idő- és térbeli eloszlása
- b. Az Erdélyi-szigethegység formakincse, vízrajza, éghajlata; talajai és biogeográfiai képe
10. a. A Kárpát-medence folyóvízhálózatának kialakulása
- b. A Bánsági-hegyvidék formakincse, vízrajza, éghajlata, talajai és biogeográfiai képe
11. a. A Kárpát-medence állóvizei, főbb hidrogeográfiai jellemzői
- b. A Déli-Kárpátok formakincse, vízrajza, éghajlata, talajai és biogeográfiai képe
12. a. A Kárpát-medence felszín alatti vizei, hidrogeográfiai jellemzői
- b. Az ÉNy-i-Kárpátok formakincse, vízrajza, éghajlata, talajai és biogeográfiai képe
13. a. A Kárpát-medence főbb talajtípusai, jellemzői, térbeli megoszlásuk
- b. Az ÉK-i-Kárpátok formakincse, vízrajza, éghajlata, talajai és biogeográfiai képe
14. a. A Kárpát-medence biogeográfiai képe, flórája, faunája
- b. A Keleti-Kárpátok formakincse, vízrajza, éghajlata, talajai és biogeográfiai képe
15. a. A Tisza- és mellékfolyóinak kialakulása, fejlődéstörténete
- b. Az Erdélyi-medence tájainak természetföldrajzi hasonlóságai és különbségei
16. a. A Duna- és mellékfolyóinak kialakulása, fejlődéstörténete
- b. Az Erdélyi-szigethegység tájainak természetföldrajzi hasonlóságai és különbségei
17. a. A Balaton kialakulása és hidrológiai jellemzői
- b. A Bánsági-hegyvidék tájainak természetföldrajzi hasonlóságai és különbségei
18. a. A Velencei-tó hidrológiai jellemzői, idegenforgalmi adottságai
- b. A Déli-Kárpátok tájainak természetföldrajzi hasonlóságai és különbségei
19. a. A Dráva-Száva köze és a Tengerszem természeti földrajzi adottságai
- b. Az ÉNy-i-Kárpátok tájainak természetföldrajzi hasonlóságai és különbségei
20. a. A Kárpátok és a Kárpát-medence tájtípusai
- b. Az ÉK-i-Kárpátok tájainak természetföldrajzi hasonlóságai és különbségei
21. a. Magyarország tájtípusai
- b. A Keleti-Kárpátok tájainak természetföldrajzi hasonlóságai és különbségei

Kötelező irodalom

Nemerkényi A. – Móga J. 2007. Kárpátok és a Kárpát-medence. In.: Gábris Gy. szerk. Európa regionális földrajza. Természetföldrajz. Eötvös Kiadó, p. 140-173.

Ajánlott irodalom

Karátson D. szerk. 2002. Magyarország földje (Kitekintéssel a Kárpát-medence egészére). Magyar Könyvklub, Budapest.

Fülöp J. 1989. Bevezetés Magyarország geológiájába. Akadémiai Kiadó, Budapest.
 Barczy A. 2007. A Kárpát-medence természeti földrajza, Gödöllő.
 Pinczés Z. (1995): Déli-felföld természeti földrajza. Jegyzet. KLTE, Debrecen, 149 p
 Pinczés Z. (1997): Erdélyi-peremvidék természeti földrajza. Jegyzet. KLTE, Debrecen 137 p.
 Pinczés Z. (1998): Az Erdélyi-medence természeti földrajza. Jegyzet. KLTE, Debrecen 97 p.

Törzsanyag / A kollokviumi jegy megadásának minimumkövetelményei:

- ☞ A jelölt meg tudja mutatni a kiadott névanyagot topográfiai vaktérképen.
- ☞ A Kárpát-medence legfontosabb földtörténeti eseményeinek, szerkezetfejlődésének és képződményeinek áttekintése földtörténeti időszakok szerinti mélységben
- ☞ Fel tudja rajzolni a növényzeti övezetességet az Alföldtől a Kárpátokig
- ☞ A Kárpát-medence vízhálózatának kialakulása.
- ☞ A Duna és a Tisza hidrológiai jellemzői.
- ☞ A Balaton, a Fertő-tó és a Velencei-tó kialakulásának fő vonásai és hidrológiai jellemzői
- ☞ A Kárpátok és a Kárpát-medence állóvizeinek fő típusai példákkal
- ☞ A Kárpát-medence felszín alatti víztípusai legalább egy-egy hazai és Kárpát-medencebeli példával.
- ☞ Ismerje a Kárpát-medence (és hazánk) éghajlatát kialakító tényezőket és azok legfontosabb jellemzőit, adatokkal alátámasztva.
- ☞ Az Északnyugati-Kárpátok fő szerkezeti egységei, azok legfontosabb képződményei (kialakulásuk idejében elhelyezve), jellegadó domborzattípusai és fő felszínformáló folyamatai mindezeket példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva
- ☞ Az Északnyugati-Kárpátok középtájainak természetföldrajzi viszonyai (formakincse, éghajlat, hidrológiai viszonyok, talajok, életföldrajzi kép) mindezeket példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva
- ☞ Az Északkeleti-Kárpátok fő szerkezeti egységei, azok legfontosabb képződményei (kialakulásuk idejében elhelyezve), jellegadó domborzattípusai és fő felszínformáló folyamatai mindezeket példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva
- ☞ Az Északkeleti-Kárpátok középtájainak természetföldrajzi viszonyai (formakincse, éghajlat, hidrológiai viszonyok, talajok, életföldrajzi kép) mindezeket példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva
- ☞ A Keleti-Kárpátok fő szerkezeti egységei, azok legfontosabb képződményei (kialakulásuk idejében elhelyezve), jellegadó domborzattípusai és fő felszínformáló folyamatai mindezeket példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva
- ☞ A Keleti-Kárpátok középtájainak természetföldrajzi viszonyai (formakincse, éghajlat, hidrológiai viszonyok, talajok, életföldrajzi kép) mindezeket példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva
- ☞ A Déli-Kárpátok fő szerkezeti egységei, azok legfontosabb képződményei (kialakulásuk idejében elhelyezve), jellegadó domborzattípusai és fő felszínformáló folyamatai mindezeket példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva
- ☞ Az Déli-Kárpátok középtájainak természetföldrajzi viszonyai (formakincse, éghajlat, hidrológiai viszonyok, talajok, életföldrajzi kép) mindezeket példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva
- ☞ A Bányási-hegyvidék fő szerkezeti egységei, azok legfontosabb képződményei (kialakulásuk idejében elhelyezve), jellegadó domborzattípusai és fő felszínformáló folyamatai mindezeket példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva
- ☞ A Bányási-hegyvidék középtájainak természetföldrajzi viszonyai (formakincse, éghajlat, hidrológiai viszonyok, talajok, életföldrajzi kép) mindezeket példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva
- ☞ Az Erdélyi-középhegység fő szerkezeti egységei, azok legfontosabb képződményei (kialakulásuk idejében elhelyezve), jellegadó domborzattípusai és fő felszínformáló folyamatai mindezeket példaterületekkel, földrajzi nevekkel alátámasztva

- ☞ Az Erdélyi-középhegység középtájainak természetföldrajzi viszonyai (formakincse, éghajlat, hidrológiai viszonyok, talajok, életföldrajzi kép) mindezeket példaterületekkel, földrajzi nevekkal alátámasztva
- ☞ Az Erdélyi-medence fő szerkezeti egységei, azok legfontosabb képződményei (kialakulásuk idejében elhelyezve), jellegadó domborzattípusai és fő felszínformáló folyamatai mindezeket példaterületekkel, földrajzi nevekkal alátámasztva
- ☞ Az Erdélyi-medence középtájainak természetföldrajzi viszonyai (formakincse, éghajlat, hidrológiai viszonyok, talajok, életföldrajzi kép) mindezeket példaterületekkel, földrajzi nevekkal alátámasztva

Tantárgy neve	Magyarország és a Kárpát-medence természeti földrajza II.
Tantárgy kódja	FDB1602 és L
Az óra típusa	Gyakorlat
Kreditpont	2
Összóraszám (elm.+gyak.)	0+2
Ellenőrzés módja	Gyakorlati jegy: 3 szintű (topográfia, írásbeli dolgozat: teszt, írásbeli kisesszé a tételsorból). Szorgalmi feladat: PPT bemutató, amely sikeres beugró esetén 25%-ot ér (tényezőnként 2-2 pont, 5 pont irodalom és előadás).
Az ellenőrzés formája	1. Topográfia: vaktérkép Magyarországról 5 név, fő természetföldrajzi jellemzője 10 pont: 5 ponttól elfogadva. 2. tesztfeladatok: újabb 15 pont: (előzővel) 13 ponttól elfogadva, 18 ponttól továbbbléphet 3. esszé: egy kihúzott tétel 25 pontért írásban vagy szóban (újabb 13 pontig 4; felette 5). Szorgalmi bemutató: Gyakorlatonként maximum 3-3 db 15 perces PowerPoint bemutató: egy középtáj tájföldrajzi jellemzése A Powerpoint bemutató előírásai: minimum 10 dia; Az adott táj földrajzi helyzetének és természetföldrajzi tényezőinek (földtan, domborzat, felszínalak, éghajlat, vízrajz, talaj, növényföldrajz) önálló diákon történő bemutatása, minden tényezőhöz térképekkel vagy ábrákkal, valamint fotókkal és a fő jellemzők szöveges leírása, példaterületekkel alátámasztva. Szakirodalom: lábjegyzet és irodalomjegyzék Másolt szövegrészeket tartalmazó vagy szövegek közti hivatkozások nélküli bemutató nem felel meg
Az ellenőrzés ideje NAPPALI tagozaton	ZH: a szorgalmi időszak vége előtt egy hónappal 1. topográfia; 3 héttel teszt; 2 héttel esszé Szorgalmi feladat: beosztása legkésőbb a 3. óráig, előadása a szorgalmi időszak bármely óráján (egy alkalommal maximum 3)
Az ellenőrzés ideje LEVELEZŐ tagozaton	ZH 3 része első vizsga: 2014. január 10. 12:00-14:00 Szorgalmi feladat bemutatása: 2014. január 10. 14:00-18:00
Ellenőrzés anyaga	Az előadás anyaga és a kötelező irodalmak
Javítás	A TVSz szerint maximum egy alkalommal, egyszerre javítható a ZH minden része (és a bemutató is).

Félévi tematika

1. Az Alföld futóhomokos hordalékkúp-síkságai
2. Az Alföld lösszel fedett hordalékkúp-síkságai
3. Az Alföld és a Kisalföld ártéri síkságai
4. Az Alföld és a Kisalföld medenceperemi (teraszos) hordalékkúp-síkságai
5. Nyugat-magyarországi-peremvidék kristályos kőzetekből felépülő alacsony középhegységek
6. Nyugat-magyarországi-peremvidék kavicsos hordalékkúp-síkságai és önálló dombságai
7. A Dunántúli-dombság futóhomokos hordalékkúp-síkságai. A Dunántúli-dombság ártéri síkságai
8. A Dunántúli-dombság önálló dombságai Ny-on.
9. A Dunántúli-dombság önálló dombságai K-en.
10. A Dunántúli-dombság karbonátos kőzetekből és homokkőből álló alacsony középhegységei
11. A Dunántúli-középhegység karbonátos kőzetű alacsony középhegységei
12. A Dunántúli-középhegység magmás, palás kőzetekből álló alacsony középhegység
13. Az Észak-magyarországi-középhegység vulkáni és nem karsztos üledékes középhegységei
14. Az Észak-magyarországi-középhegység karsztos hegyvidékei
15. Gyakorlati Zh

Gyakorlati ZH lehetséges kérdései

1. Az Alföld futóhomokos hordalékkúp-síkságainak felszínfejlődése és domborzata
2. Az Alföld futóhomokos hordalékkúp-síkságainak éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza
3. Az Alföld lösszel fedett hordalékkúp-síkságainak felszínfejlődése és domborzata
4. Az Alföld lösszel fedett hordalékkúp-síkságainak éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza
5. Az Alföld ártéri síkságainak felszínfejlődése és domborzata
6. Az Alföld ártéri síkságainak éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza
7. Az Alföld medenceperemi hordalékkúp-síkságainak felszínfejlődése és domborzata
8. Az Alföld medenceperemi hordalékkúp-síkságainak éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza
9. A Kisalföld ártéri síkságainak felszínfejlődése és domborzata
10. A Kisalföld ártéri síkságainak éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza
11. A Kisalföld medenceperemi hordalékkúp-síkságainak felszínfejlődése és domborzata
12. A Kisalföld medenceperemi hordalékkúp-síkságainak éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza
13. A Nyugat-magyarországi-peremvidék kristályos kőzetekből felépülő alacsony közép-hegységeinek és előtéri dombságainak felszínfejlődése és domborzata
14. A Nyugat-magyarországi-peremvidék kristályos kőzetekből felépülő alacsony közép-hegységeinek és előtéri dombságainak éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza
15. A Nyugat-magyarországi-peremvidék medenceperemi kavicsos hordalékkúp-síkságainak és önálló dombságainak felszínfejlődése és domborzata
16. A Nyugat-magyarországi-peremvidék medenceperemi kavicsos hordalékkúp-síkságainak és önálló dombságainak éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza
17. A Dunántúli-dombság futóhomokos hordalékkúp-síkságainak felszínfejlődése és domborzata
18. A Dunántúli-dombság futóhomokos hordalékkúp-síkságainak éghajlata, vízrajza, talajai és növényzete
19. A Dunántúli-dombság ártéri síkságainak felszínfejlődése és domborzata
20. A Dunántúli-dombság ártéri síkságainak éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajzi viszonyai
21. A Dunántúli-dombság önálló dombságainak felszínfejlődése és domborzata
22. A Dunántúli-dombság önálló dombságainak éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza
21. A Dunántúli-khg. uralkodóan karbonátos kőzetű hegységei és dombságaik felszínfejlődése és domborzata
22. A Dunántúli-khg. uralkodóan karbonátos hegységei és dombságaik éghajlata, vízrajza, talajai és növényzete
23. A Dunántúli-khg. magmás, palás kőzetekből álló hegységeinek felszínfejlődése és domborzata
24. A Dunántúli-khg. magmás, palás kőzetekből álló éghajlata, vízrajza, talajai és növényzete
25. Az Észak-magyarországi-középhegység vulkáni és üledékes kőzetű hegységeinek és dombságaik felszínfejlődése és domborzata
26. Az Észak-magyarországi-középhegység vulkáni és üledékes kőzetű hegységeinek és dombságaik éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza
27. Az Észak-magyarországi-khg. karsztos hegységeinek felszínfejlődése és domborzata
28. Az Észak-magyarországi-khg. karsztjai éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza
29. Az Észak-magyarországi-medencék felszínfejlődése és domborzata
- Az Észak-magyarországi-medencék éghajlata, vízrajza, talajai és növényföldrajza

Kötelező irodalom

Martonné Erdős K. 2001. Magyarország tájfeldrajza. Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó.

Ajánlott irodalom:

Mezősi G. 2011. Magyarország természetföldrajza. Budapest, Akadémiai Kiadó. – 394 p.

Karátson D. szerk. 2002. Magyarország földje (Kitekintéssel a Kárpát-medence egészére). Magyar Könyvklub, Budapest.

Budai T. - Konrád Gy. 2011. Magyarország földtana. PTE TTK e-jegyzet. http://www.mfgi.hu/sites/default/files/files/F%C3%B6ldtani%20Kutat%C3%A1s/Ismeretterjeszt%C3%A9s/Mof_jegyzet_Futto.pdf

Less Gy. 2011. Magyarország földtana. ME MFK e-jegyzet. http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0033_SCORM_MFFTT600231/sco_00_01.htm

Fülöp J. 1989. Bevezetés Magyarország geológiájába. Akadémiai Kiadó, Budapest. http://www.mafi.hu/microsites/Mo/descripts/Mo_attek.htm

Törzsanyag / A gyakorlati jegy megadásának követelményei:

- ☞ A jelölt meg tudja mutatni a kiadott névanyagot topográfiai vaktérképen.
- ☞ Az Alföld kialakulása és természeti földrajzi tájainak jellemzése.
- ☞ A Kisalföld és az Alpokalja felszínfejlődése és tájainak jellemzése.
- ☞ A Dunántúli-középhegység kialakulása, szerkezete és részei.
- ☞ Az Északi-középhegység kialakulása, szerkezete és részeinek jellemzése.
- ☞ A Dunántúli-dombság és a Mecsek komplex természetföldrajzi jellemzése.
- ☞ Ismerje a magyarországi középtájak fejlődéstörténetének fontosabb állomásait, fontosabb képződményeit (kialakulásuk idejében elhelyezve), fő felszínformáló folyamatait, amelyekhez példatájakat (kistáji szinten) tud rendelni a tájkarakter leírásával, mindezeket példaterületekkel, földrajzi nevekkal alátámasztva.

Tantárgy neve	Regionális és globális környezeti változások (Földrajzi övezetesség)
Tantárgy kódja	FDM1815 és L
Kreditpont	2
Összóraszám (elm.+gyak.)	2+0
Ellenőrzés módja	Kollokvium: ppt beszámoló szóban és éghajlati topográfia írásban 1. Egy esettanulmányt feldolgozó ppt beszámoló elkészítése és előadása a témából a házi dolgozati követelményeknek megfelelően: <i>a, regionális és globális környezeti problémák hatása egy adott földrajzi zóna tényezőire vagy</i> <i>b, egy földrajzi zóna felszínfejlődésének és formakincsének jellemzése egy adott mintaterületen</i> 2. Öt példatáj besorolása a megfelelő földrajzi övezetbe a módosított Trewartha éghajlati rendszer szerint, megadva a kritériumok jelentését, valamint bejelölni a kiadott Föld térképre. A feladat megoldása nem lehet 0 pont!! <i>A kollokvium jegy a két részjegy átlaga.</i>
Az ellenőrzés formája	<i>A bemutató előírásai:</i> az Intézet honlapján készített útmutató alapján, legalább három szakirodalom felhasználásával, irodalomjegyzékkel, szövegek közti hivatkozásokkal, önálló fogalmazásban. Másolt szövegrészeket tartalmazó vagy szövegek közti hivatkozások nélküli bemutató nem felel meg. <i>forma:</i> legalább 10 dia; Az adott táj földrajzi helyzete, földrajzi tényezőinek rövid jellemzése és a táj földrajzi tényezőiben bekövetkezett antropogén változások (földtan képződmények, domborzat, felszínalakok, éghajlat, vízrajz, talaj, növényzet, tájhasználat) önálló diákon történő bemutatása , <i>vagy egy földrajzi zóna felszínfejlődésének és mai formakincsének jellemzése az éghajlati és földtani, domborzati viszonyok változásának függvényében</i> térképekkel, fotókkal és a fontosabb jellemzők szöveges leírásával, példaterületekkel. Szakirodalom: <i>lábjegyzet és irodalomjegyzék</i>
Az ellenőrzés ideje	Beszámoló előadása és beugró: 2013.12.13. 14:00-18:00
Ellenőrzés anyaga	Az előadás anyaga és a kötelező irodalmak
Javítás	A TVSz szerint maximum két alkalommal javítható a bemutató is és a vizsga is.

Félévi tematika

1. A földrajzi övezetesség rendszere
2. A tájtényezők változásai a földrajzi övezetekben;
3. A morfordinamikai folyamatok és az éghajlati övezetesség kapcsolatrendszere
4. Az egyenlítői öv természetföldrajza (trópusi esőerdő) és változásai
5. Az átmeneti öv természetföldrajza (trópusi szavanna és száraz szavanna) és változásai
6. A téritői öv természetföldrajza (zonális és hűvös parti sivatagok) és változásai
7. A meleg mérsékelt öv természetföldrajza I. (szubtrópusi sztyepp, mediterrán) és változásai
8. A meleg mérsékelt öv természetföldrajza (csapadékos nyarú szubtrópus) és változásai

9. A valódi mérsékelt öv természetföldrajza I. (enyhe telű óceáni területek) és változásai
10. A valódi mérsékelt öv természetföldrajza II. (nedves kontinentális éghajlatú területek) és változásai
11. A valódi mérsékelt öv természetföldrajza III. (mérsékelt övi sztyepp és sivatag) és változásai
12. A hideg mérsékelt öv természetföldrajza (óceáni és szárazföldi szubpoláris) és változásai
13. A hideg övezet természetföldrajza (tundra és állandóan fagyos területek) és változásai
14. A magassági övezetesség rendszere és változásai
15. Jegymegajánló ZH

Kollokviumi tételsor

1. A földrajzi övezetesség rendszere, Hevesi A. egyszerűsített beosztása, Trewartha beosztása
2. A tájtényezők változásai a földrajzi övezetekben;
3. A morfordinamikai folyamatok és az éghajlati övezetesség kapcsolatrendszere
4. Az egyenlítői öv morfordinamikai folyamatai és formakincse
5. Az egyenlítői öv természetföldrajza és változásai
6. A trópusi szavanna morfordinamikai folyamatai és formakincse
7. A trópusi szavanna természetföldrajza és változásai
8. A száraz szavanna morfordinamikai folyamatai és formakincse
9. A száraz szavanna természetföldrajza és változásai
10. A zonális sivatagok morfordinamikai folyamatai és formakincse
11. A zonális sivatagok természetföldrajza és változásai
12. A hűvös parti sivatagok morfordinamikai folyamatai és formakincse
13. A hűvös parti sivatagok természetföldrajza és változásai
14. A szubtrópusi sztyepp természetföldrajza és változásai
15. A szubtrópusi sztyepp morfordinamikai folyamatai és formakincse
16. A mediterrán természetföldrajza és változásai
17. A mediterrán morfordinamikai folyamatai és formakincse
18. A csapadékos nyarú szubtrópus természetföldrajza és változásai
19. A csapadékos nyarú szubtrópus morfordinamikai folyamatai és formakincse
20. Az enyhe telű óceáni területek természetföldrajza és változásai
21. Az enyhe telű óceáni területek morfordinamikai folyamatai és formakincse
22. A nedves kontinentális éghajlatú területek természetföldrajza és változásai
23. A nedves kontinentális éghajlatú területek morfordinamikai folyamatai és formakincse
24. A mérsékelt övi sztyepp természetföldrajza és változásai
25. A mérsékelt övi sztyepp morfordinamikai folyamatai és formakincse
26. A mérsékelt övi sivatag természetföldrajza és változásai
27. A mérsékelt övi sivatag morfordinamikai folyamatai és formakincse
28. A óceáni és szárazföldi szubpoláris öv természetföldrajza és változásai
29. A óceáni és szárazföldi szubpoláris öv morfordinamikai folyamatai és formakincse
30. A tundra és állandóan fagyos területek természetföldrajza és változásai
31. A tundra és állandóan fagyos területek morfordinamikai folyamatai és formakincse
32. A magassági övezetesség rendszere és változásai

Kötelező irodalom:

Borsy Z. (szerk.) (1993) : Általános természetföldrajz. – Budapest : Nemzeti Tankönyvkiadó. – p. 642-664; p. 676-806. (Éghajlati morfológiai régiók; 5. A Föld talajai; 6. Az élővilág földrajza);

Ajánlott irodalom:

Attenborough, D. (1988) : Az élő bolygó. – 323 p.

Borsy Z. (szerk.) (1993) : Általános természetföldrajz. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó. – p. 832.

Cartographia. 2004. Földi környezetünk atlasza. Cartographia, Budapest. – 56 p.

Péczely Gy. (1984) A Föld éghajlata. Nemzeti tankönyvkiadó, Budapest. – 586 p.

Törzsanyag / A kollokviumi jegy megadásának minimumkövetelményei:

- ☞ A jelölt értse meg a szoláris éghajlati övezetesség okait és következményeit.
- ☞ Ismerje a földrajzi övezetesség rendszerét a Hevesi A. féle egyszerűsített változatban és Trewartha szerint.
- ☞ Tudja jellemezni az adott földrajzi övezet fő éghajlati paramétereinek mennyiségi oldalát és időbeli eloszlását
- ☞ Tudja jellemezni az adott földrajzi övezet fő felszínformáló folyamatait és formakincsét.
- ☞ Tudja jellemezni az adott földrajzi övezet fő természetföldrajzi tényezőit.
- ☞ Képes legyen a magassági övezetek felsorolására és párhuzamosítására a horizontális földrajzi övezetességgel.

Tantárgy neve	Szabadidő turizmus
Tantárgy kódja	<i>ID2651, FDB2504 és L</i>
Az óra típusa	<i>Gyakorlat</i>
Kreditpont	2
Összóraszám (elm.+gyak.)	0+2
Ellenőrzés módja	<i>gyakorlati jegy PowerPoint bemutató 50%; ZH 50%</i>
Az évközi ellenőrzés módja NSPPALI tagozaton	<i>11-13. és 15. órán egy-egy PowerPoint bemutató: egy szabadon választott aktív szabadidős turisztikai ág saját készítésű programjának megszervezéséről (szabályos előkalkuláció); ZH</i>
Az évközi ellenőrzés módja LEVELEZŐ tagozaton	<i>PowerPoint bemutató: egy szabadon választott aktív szabadidős turisztikai ág saját készítésű programjának megszervezéséről (szabályos előkalkuláció); Beugró: egy aktív turisztikai program besorolása a megfelelő turisztikai ágazathoz hozzá egy megfelelő desztináció megnevezése A feladat megoldása nem lehet 0 pont!! <i>A kollokvium jegy a két részjegy átlaga.</i></i>
Az évközi ellenőrzés időpontja NAPPALI tagozaton	<i>November utolsó óráján gyakorlati ZH írása: 2013.11.28. 14:00; előadás: 2013.12.05; 2013.12.12. 14:00</i>
Az ellenőrzés időpontja LEVELEZŐ tagozaton	<i>2013.12.05; vagy 2013.12.12. 14:00 vagy 2014.01.13.</i>
Ellenőrzés anyaga	<i>Az előadás anyaga és a kötelező irodalmak</i>
Javítás	<i>A TVSz szerint maximum egy alkalommal javítható a bemutató is és a gyakorlati jegy/beugró is.</i>

Félévi tematika

1. A szabadidő, a rekreáció fogalma, szociokulturális összefüggései, szerepe a turizmusban.
2. Az animáció alapjai, az animáció és az animátor szerepe a turisztikai programokban
3. A különböző célcsoportok szabadidős programszervezésének sajátosságai
4. A gyalogos természetjárás szakági túráinak megszervezése
5. A kerékpáros turizmus megszervezése
6. A vízi turizmus megszervezése
7. A horgászturizmus programjainak megszervezése
8. A vadászturizmus programjainak sajátosságai
9. A lovas turizmus programjainak sajátosságai
10. Az „extrém” sportok (barlangászat, sziklamászás stb.) szabadidős programmá szervezése
11. Kulturális turizmus a szabadidős programok között.
12. gyakorlati ZH
13. Szabadidős programszervezés gyakorlati feladatai I. projektbemutató
14. Szabadidős programszervezés gyakorlati feladatai II. projektbemutató
15. Szabadidős programszervezés gyakorlati feladatai III. projektbemutató

Gyakorlati ZH lehetséges kérdései

1. A szabadidő, a rekreáció fogalma,
2. A szabadidő eltöltésének szociokulturális összefüggései
3. időmérleg
4. Az animáció alapjai
5. Az animátor
6. A különböző célcsoportok szabadidős programszervezésének sajátosságai
7. A gyalogos természetjárás szakági túráinak megszervezése

8. A kerékpáros turizmus megszervezése
9. A vízi turizmus megszervezése
10. A horgászturizmus programjainak megszervezés
11. A vadászturizmus programjainak sajátosságai
12. A lovas turizmus programjainak sajátosságai
13. Az „extrém” sportok (barlangászat, sziklamászás stb.) szabadidős programmá szervezése
14. Kulturális turizmus a szabadidős programok között.

Kötelező irodalom

Reichlin K. (2007): Szabadidő ismeretek. BGF KVIF, Budapest.

Kocsondi J. - Tóth É. (2008): Ökoturizmus. Debrecen, DE ATC természetvédelmi mérnökképzés oktatási programja: <http://www.agr.unideb.hu/ktvbsc/?m=tananyag&id=50> 7-12. előadások

Ajánlott irodalom

Könyves E. - Müller A. (2001): Szabadidős programok a falusi turizmusban. Szaktudás Kiadó, Budapest.

Kovács T. A. (2004) :A rekreáció elmélete és módszertana. Budapest, Fitness Kft.

Finger, C. – Váczy S. (2002): Az Animáció alapjai I-V. kötetek. KJF, Székesfehérvár.

Magyar M. (2003): Turisztikai Animáció. BGF, Budapest

Törzsanyag / A gyakorlati jegy megadásának minimumkövetelményei:

- ☞ Hazai társadalom időmérlege
- ☞ Animátor tulajdonságai
- ☞ Animáció turisztikai szerepe
- ☞ különböző célcsoportok szabadidős programszervezésének sajátosságai
- ☞ túraváltozatok típusai, fő hazai helyszínei, lehetőségei
- ☞ A gyalogos természetjárás szakági túrái, túraváltozatok típusai, fő hazai helyszínei, lehetőségei példák szintjén
- ☞ A kerékpáros turizmus szakági túrái, túraváltozatok típusai, fő hazai helyszínei, lehetőségei példák szintjén
- ☞ A vízi turizmus szakági túrái, túraváltozatok típusai, fő hazai helyszínei, lehetőségei példák szintjén
- ☞ A horgászturizmus programjainak sajátosságai fő hazai helyszínei, lehetőségei példák szintjén
- ☞ A vadászturizmus programjainak sajátosságai fő hazai helyszínei, lehetőségei példák szintjén
- ☞ A lovas turizmus programjainak sajátosságai fő hazai helyszínei, lehetőségei példák szintjén
- ☞ Az „extrém” sportok (barlangászat, sziklamászás stb.) programjainak sajátosságai fő hazai helyszínei, lehetőségei példák szintjén
- ☞ Kulturális programok sajátosságai fő hazai helyszínei, lehetőségei példák szintjén

Tantárgy neve	Térkép és vetülettan
Tantárgy kódja	FDB1304 és L
Kreditpont	2
Összóraszám (elm+gyak)	0+2
Az évközi ellenőrzés módja NAPPALI tagozaton	<i>gyakorlati jegy</i> 1. vetületszerkesztés 2. metszetkészítés 3. számítási és elméleti ZH 4. érettségi topográfiai névanyag <i>Elégtelen részjegy duplán számít, hiányzó feladat elégtelen félévi jegyet von maga után</i>
Az évközi ellenőrzés időpontja NAPPALI tagozaton	- 1 db vetület szerkesztése: november 7. - gyakorlati óra: november 7. - metszetkészítés: egy választott 10 km-es útvonal kijelölése irányszöggel, erről szintvonalas metszet készítése: november 28. - Topográfiai ismeretek: Magyarország, Európa, Föld földrajz érettségi névanyag (10-10 név; 5 megvan): október 31., november 14., november 28. - ZH december 11. (tájéolóhasználat, térképjelek, vetületi rendszerek, térképművek, számítások stb.) <i>Beugró: a törzsanyaghoz tartozó 5 alapfogalom legalább 50%-os ismerete (amely sikeres teljesítés esetén a vizsgajegybe beszámít); 10 pont: 5 ponttól elfogadva. 2. tesztfeladatok újabb 15 pont: (előzővel) 13 ponttól elfogadva, 18 ponttól továbbléphet 3. esszé: egy kihúzott tétel 25 pontért írásban vagy szóban (újabb 13 pontig 4; felette 5).</i>
Az évközi ellenőrzés módja LEVELEZŐ tagozaton	<i>gyakorlati jegy</i> 5. vetületszerkesztés 6. metszetkészítés 7. számítási és elméleti ZH 8. érettségi topográfiai névanyag <i>Elégtelen részjegy duplán számít, hiányzó feladat elégtelen félévi jegyet von maga után</i>
Az ellenőrzés időpontja LEVELEZŐ tagozaton	- 1 db vetület szerkesztése; metszetkészítés: egy választott 10 km-es útvonal kijelölése irányszöggel, erről szintvonalas metszet készítése: december 20. - Topográfiai ismeretek: Magyarország, Európa, Föld földrajz érettségi névanyag (10-10 név; 5 megvan): december 20. 14:00, december 21. 10:00, 2014.01.09. 14:00 - ZH december 11. vagy 2014.01.09. 14:00 <i>Beugró: a törzsanyaghoz tartozó 5 alapfogalom legalább 50%-os ismerete (amely sikeres teljesítés esetén a vizsgajegybe beszámít); 10 pont: 5 ponttól elfogadva. 2. tesztfeladatok újabb 15 pont: (előzővel) 13 ponttól elfogadva, 18 ponttól továbbléphet 3. esszé: egy kihúzott tétel 25 pontért írásban vagy szóban (újabb 13 pontig 4; felette 5).</i>
Ellenőrzés anyaga	<i>Az előadás anyaga és a kötelező irodalmak</i>
Eszközök:	Számítógép, szerkesztési eszközök, műszaki rajzlap,

	(Észak-) Zemplén turistatérképe, középiskolai atlasz
Javítás	A TVSz szerint maximum egy alkalommal javítható a bemutató is és a vizsga/beugró is.

Félévi tematika

1. A vetülettan rendszere, alapfogalmai, földrajzi koordináták.
2. A vetületek leképezése, torzulások, csoportosítás.
3. A valódi vetületek: sík-, henger- és kúpvetületek típusai, azok tulajdonságai.
4. A képzetes vetületek fő típusai és jellemzői.
5. Vetületi és térképrendszerek Magyarországon: Gauss-Krüger-féle térképrendszer, EOTR térképrendszer, UTM rendszer stb. és térinformatikai használatuk alapjai
6. Térképtani alapfogalmak, a térképezés.
7. A térbeli tájékozódás eszközei: tájolók, GPS
8. Magasságmérő módszerek és felszerelése.
9. A térképek jelrendszere, a generalizálás.
10. A térkép rajzi elemei: síkraajz, névraajz, domborzatraajz.
11. A tematikus térképek típusai, szerkesztésének, térképi ábrázolásának hagyományos és újabb módszerei, alapelvei.
12. Digitális kartográfia
13. Térképek az Interneten
14. Jegymegajánló ZH

Gyakorlati témák

1. A térkép fogalma, méretarány, Eratoszthenész számítása
2. Befogadóképesség, generalizálás, térképjelek
3. A térkép kerete
4. A térképek osztályozása
5. Síkraajz
6. Domborzatraajz
7. Névraajz
8. Vízszintes alapponthálózat
9. Magassági alapponthálózat
10. Terepi szög- és távolságmérés
11. Terepi magasságmérés
12. GPS-mérés és -hálózat
13. Tematikus térképek általános jellemzői és típusai
14. Teodolit
15. Távolság mérés vízszintes. és ferde irányzással
16. Tematikus térképek típusai
17. Valódi síkvetületek
18. Valódi hengervetületek
19. Valódi kúpvetület általános jellemzése.
20. Vetületi torzulások
21. Sztereografikus vetületi rendszer
22. Gauss-Krüger vetületi rendszer
23. EOv és EOTR
24. I-III. katonai felmérések fő jellemzői.
25. UTM vetületi rendszer és UTM rendszerű térképmű

Kötelező irodalom

Sümeqhy Z. - Unger J. – Gál T (2009): Térképészet. – Szeged, JATE Express.

Ajánlott irodalom

Horváth G. - Zsiga A. (1982): Térképészeti gyakorlatok. – Budapest, ELTE jegyzet.
Papp-Váry Á. (2007): Térképtudomány. – Budapest, Kossuth Kiadó.
http://www.agt.bme.hu/staff_h/varga/index.htm
Irmédi M. L. (1970): Térképalkotás. – Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó.

Törzsanyag / A kollokviumi jegy megadásának minimumkövetelményei:

- ☞ Ismerje a síkvetületek fő típusait (centrális, sztereografikus, ortografikus, Postel, Lambert)
- ☞ Ismerje a hengervetületek fő típusait (centrális, sztereografikus, ortografikus, Mercator, Lambert, négyzetes)
- ☞ Ismerje a kúpvetületek fő típusait (centrális, sztereografikus, ortografikus, meridiánokban hossztartó, Lambert)
- ☞ Ismerje a Mercator-Sanson-Flamsteed és a Mollwide-féle képzetes hengervetületeket
- ☞ A térkép fogalma, méretarány, Eratoszthenész számítása
- ☞ Befogadóképesség, generalizálás, térképjelek
- ☞ A térkép keretének információi
- ☞ A térképek osztályozása
- ☞ Síkrajz típusai és jellemzői
- ☞ Domborzatrajz típusai és jellemzői
- ☞ Névrajz típusai és megírása
- ☞ Vízszintes alapponthálózat
- ☞ Magassági alapponthálózat
- ☞ Terepi szög- és távolságmérés
- ☞ Terepi magasságmérés
- ☞ GPS-mérés és –hálózat
- ☞ Tematikus térképek általános jellemzői és típusai
- ☞ Teodolit
- ☞ Távolság mérés vízszintes. és ferde irányzással
- ☞ Tematikus térképek típusai
- ☞ Vetületi torzulások
- ☞ Sztereografikus vetületi rendszer
- ☞ Gauss-Krüger vetületi rendszer
- ☞ EOVI és EOTRI fő jellemzői, számozás felismerése és megadása
- ☞ I-III. katonai felmérések fő jellemzői.
- ☞ UTM vetületi rendszer és UTM rendszerű térképmű
- ☞ A jelölt tudjon méretarányt számolni,
- ☞ Ismerje a grádusz, vonás és fokbeosztást és tudjon ezek között számolni
- ☞ Tudjon tájolóval irányt meghatározni
- ☞ Ismerje a hátrametszést a gyakorlatban
- ☞ Tudjon teodolittal irányt, távolságot és magasságot mérni
- ☞ Képes legyen a térkép betájolására
- ☞ Képes legyen a térkép névrajzi, síkrajzi és domborzati információinak leolvasására
- ☞ Ismerje a nevezetes pontpárok fogalmát és tudja azokat kiszámítani
- ☞ Képes legyen a tanult vetületek felismerésére
- ☞ Tudja használni a GPS-t útvonalkövetésre, irányszög mérésre stb.
- ☞ Ismerje a fő vetületi rendszerek közötti átszámítási módszereket
- ☞ Tudjon megszerkeszteni legalább egy sík, henger és kúpvetületet.
- ☞ Tudjon használni alapvető térinformatikai szoftvert, internetes térképi adatbázist

Tantárgy neve	Komplex tantárgypedagógia
Tantárgy kódja	FDM 1807 és L
Az óra típusa	Kollokvium
Kreditpont	3
Összóraszám (elm.+gyak.)	2+0
Ellenőrzés módja	Kollokvium: óravázlat védés szóban és tantárgyközi kapcsolatok felismerése írásban 1. <i>Tantárgyközi kapcsolatok felismerése.</i> A feladat megoldása nem lehet 0 pont!! 2. Egy órai tananyagot feldolgozó óravázlat elkészítése a témából a kiadott formai követelményeknek megfelelően és bemutatása szóban: <i>a, az adott tananyag integrált szemléletű feldolgozása, a tantárgyközi kapcsolatok kimutatásával</i> <i>b, egy tananyagrészlet feldolgozása projektmódszerrel, drámapedagógiai eszközzel, vita vagy terepi bemutató alkalmazásával, tantárgyközi kapcsolatok felhasználásával</i> <i>A kollokvium jegy a három részjegy átlaga.</i>
Az ellenőrzés formája	1. <i>Tantárgyközi kapcsolatok felismerése:</i> <i>Öt vizsgán megadott közoktatási tananyag részlet besorolása a hozzá kapcsolódó tantárgyközi kapcsolat szerint.</i> 2. <i>Az óravázlat előírásai:</i> az Intézet honlapján készített óravázlat, szerkezeti útmutatója alapján, kiegészítve a tantárgyközi kapcsolatokat bemutató oszloppal. Másolt szövegrészeket tartalmazó vagy szövegek közötti hivatkozások nélküli bemutató nem felel meg. <i>forma: óravázlat fedőlap, szerkezet (didaktikai lépések, óra menete, munkaformák, módszerek, eszközök, nevelési, képzési feladatok, tantárgyközi kapcsolatok: mely tárgyat alapozza vagy mely tárgy készségeire, ismereteire alapoz - miért) az órán felhasznált térképekkel, fotókkal, ábrákkal.</i> Munkalap: egy kijelölt tananyagrész, kiválasztott módszer (<i>b, pont</i>) szerinti feldolgozása, a módszer sajátosságainak, oktatási céljainak és lépéseinek megírásával, a felhasznált térképekkel, fotókkal, ábrákkal.
Az ellenőrzés ideje NAPPALI és LEVELEZŐ tagozaton	ZH: <i>a kijelölt vizsganapon: 2014.01.09. 14:00</i> <i>Óravázlat: leadása a szorgalmi időszak végéig, előadása a kiírt vizsganapon</i>
Javítás	A TVSz szerint maximum két alkalommal, egyszerre javítható a vizsga.

Félévi tematika

1. A tudományok szerepe a természettudományos világkép fejlődésében
2. A földtudományok és a környezet kapcsolata (a környezetföldtantól, a tájökológián át az antropogén geomorfológiáig), Földrajzi készségek a mindennapokban.
3. Fejlesztési területek, kulcskompetenciák a NAT szerint
4. NAT műveltségterületek földrajzi tartalma
5. A földrajztanítás során alkalmazott módszerek, eszközök, munkaformák
6. A valóság modellezése projektmódszer, drámapedagógiai eszközök, vita technikájával.
7. A földrajz és a történelem kapcsolata a tananyagokban
8. A földrajz és a biológia kapcsolata a tananyagokban
9. A földrajz, a fizika és a kémia kapcsolata a tananyagokban
10. A földrajz és a művészeti tárgyak kapcsolata a tananyagokban
11. A földrajz, a matematika és az informatika kapcsolata a tananyagokban
12. A földrajz, a magyar nyelv és irodalom kapcsolata a tananyagokban

13. A földrajz és a környezetvédelem kapcsolata a tananyagokban
14. Terepgyakorlatok, mint integrált ismeretszerzési módszerek

Kollokviumi tételsor

1. A tudományok szerepe a természettudományos világkép fejlődésében az ókorban
2. A tudományok szerepe a természettudományos világkép fejlődésében a középkorban
3. A tudományok szerepe a természettudományos világkép fejlődésében az újkorban
4. A földtudományok és a környezet kapcsolata,
5. Földrajzi készségek a mindennapokban.
6. Fejlesztési területek a NAT szerint
7. Kulcskompetenciák a NAT szerint
8. A természettudományi NAT műveltségterületek földrajzi tartalma
9. A társadalomtudományi NAT műveltségterületek földrajzi tartalma
10. A földrajztanítás során alkalmazott módszerek,
11. A földrajztanítás során alkalmazott eszközök
12. A földrajztanítás során alkalmazott munkaformák
13. A valóság modellezése projektmódszerrel.
14. A valóság modellezése drámapedagógiai eszközökkel.
15. A valóság modellezése vita technikájával.
16. A földrajz és a történelem kapcsolata a tananyagokban
17. A földrajz és a biológia kapcsolata a tananyagokban
18. A földrajz és a fizika kapcsolata a tananyagokban
19. A földrajz és a kémia kapcsolata a tananyagokban
20. A földrajz és a művészeti tárgyak kapcsolata a tananyagokban
21. A földrajz, a matematika és az informatika kapcsolata a tananyagokban
22. A földrajz, a magyar nyelv és irodalom kapcsolata a tananyagokban
23. A földrajz és a környezetvédelem kapcsolata a tananyagokban
24. Terepgyakorlatok, mint integrált ismeretszerzési módszerek

Kötelező irodalom:

Kormány Gy. (2004): A földrajz tanítása. Nyíregyháza. Bessenyei Kiadó. 297 p.

Ajánlott irodalom

Fodor F. (2006): A magyar földrajztudomány története. Budapest, MTA FKI 820 p.

Makádi M. (2004): Földönjáró I. Földrajz módszertan egyetemisták és gyakorló tanárok részére. Budapest. Stiefel Kiadó.

Farsang A. (2011): Földrajztanítás korszerűen. Szeged, GeoLitera. – 196 p.

Parti K. - Urbán Á. (szerk.) (2000): Barangolás a tantárgyak között. Módszertani segédlet komplex témák feldolgozásához, FSC-British Council, 80 p.

Berényiné Parti K. - Fodorné Gyalog É. - Urbán Á. - Mirtse Á. (szerk.) (2000): Uccu az utcára!!! FSC, Budapest. 79 p.

Törzsanyag

A tanárjelölt képes legyen a természeti-társadalmi környezeti információk összekapcsolására valós eseményekkel, a többi tantárgyban megjelenő témák oktatásához szükséges összefüggések, tantárgyközi kapcsolatok felismerésére, az ezek tanításához szükséges alapfogalmak, módszerek, eljárások és eszközök használatára.

1. A természeti-társadalmi környezeti információk valós eseményekkel való összekapcsolása
2. A több tantárgyban, műveltségi területen megjelenő témák oktatásához szükséges összefüggések, tantárgyközi kapcsolatok felismerésére
3. A ezek tanításához szükséges alapfogalmak, módszerek, eljárások és eszközök használatára

4. A természeti-társadalmi környezeti információk, a NAT kompetenciák megjelenése a műveltség-területeken és tantárgyakban: matematika, fizika, kémia, magyar irodalom és nyelvtan, történelem, környezetismeret, természetismeret, földrajz, biológia, technika, rajz, testnevelés és ének zene.
5. A természeti-társadalmi környezet fenntarthatóságának szemlélete, az erre való nevelés az egyes tantárgyakban.